

ÎN C H E I E R E

18 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii: Dumitru Mardari și Sveatoslav Moldovan

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Baraliuc Oleg, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Bologan Angela în interesele lui Sanduleac Ilarion, intervenient accesoriu Sanduleac Veronica împotriva lui Baraliuc Oleg, intervenient accesoriu întreprinderea individuală „Baraliuc Lidia” cu privire la repunerea în termen, încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013, prin care s-a admis apelul declarat de Sanduleac Ilarion și Sanduleac Veronica, s-a casat hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 25 iunie 2013 și s-a emis o nouă hotărâre

c o n s t a ț ă:

Prin procura autentificată notarial din 16 ianuarie 2012 și mandatul nr.0120861 din 20 ianuarie 2012 avocatul Bologan Angela a fost împuternicită de Sanduleac Ilarion să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a semna și depune cererea de chemare în judecată, de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor, de a ataca hotărârea judecătorească etc. (f.d.15-16 vol.I).

La 20 ianuarie 2012 avocatul Bologan Angela a depus în interesele lui Sanduleac Ilarion cerere de chemare în judecată împotriva lui Baraliuc Oleg cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Bologan Angela a indicat că Sanduleac Ilarion în baza recipisei din 16 august 2006 a împrumutat lui Baraliuc Oleg suma de 9500 euro pe termen de pînă la 10 septembrie 2006.

Baraliuc Oleg pînă la 10 septembrie 2006 nu a rambursat lui Sanduleac Ilarion împrumutul, deși acesta s-a adresat de mai multe ori.

În anul 2009 Baraliuc Oleg a rambursat lui Sanduleac Ilarion doar suma de 500 euro, iar în prezent datoria constituie 9000 euro.

Sanduleac Ilarion s-a adresat pârâtului Baraliuc Oleg cu cerere prealabilă, solicitând restituirea împrumutului, însă acesta a neglijat obligațiile asumate.

Conform art.619 alin.(2) Codul civil, obligațiunilor pecuniare li se aplică dobânzi pe toată perioada întârzierii și Baraliuc Oleg urmează să achite lui Sanduleac Ilarion dobândă de la 11 septembrie 2006 pentru 64 luni ce constituie 113616 lei.

Scopul încasării dobânzii de întârziere constă în repararea prejudiciului cauzat prin nefolosirea surselor financiare.

Cere avocatul Bologan Angela încasarea de la Baraliuc Oleg în beneficiul lui Sanduleac Ilarion datoria în sumă de 9000 euro, dobânda de întârziere în mărime de 630 euro sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data achitării și cheltuielile de judecată.

La 11 aprilie 2012 avocatul Bologan Angela a depus în interesele lui Sanduleac Ilarion cerere de concretizare a acțiunii solicitând încasarea de la Baraliuc Oleg datoria în sumă de 9000 euro, dobânda de întârziere în mărime de 120600 lei și cheltuielile de judecată formate din taxa de stat în mărime de 4050 lei, publicație aviz în sumă de 80 lei, telegrame în sumă de 67 lei și asistența juridică în mărime de 5500 lei (f.d.30-31 vol.I).

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 11 aprilie 2012 s-a admis acțiunea.

S-a încasat de la Baraliuc Oleg în beneficiul lui Sanduleac Ilarion datoria în sumă de 9000 euro, convertită în valută națională conform ratei oficiale de schimb la data executării hotărârii, dobânda de întârziere în sumă de 120600 lei, cheltuielile judiciare de plată a taxei de stat în sumă de 4050 lei, de citare a pîrîtului în instanță în mărime de 147 lei și asistență juridică în mărime de 5500 lei, iar în total dobândă și cheltuieli de judecată în sumă de 130297 lei.

S-a menționat că conform art.243 Codul de procedură civilă, în cazul neexecutării hotărârii în termen de 90 de zile de la data cînd aceasta a devenit definitivă, se va percepe de la Baraliuc Oleg o dobândă de întârziere determinată conform art.619 Codul civil, chiar și în lipsa vinovăției.

S-a încasat de la Baraliuc Oleg în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3618 lei (f.d.43-45 vol.I).

La 17 august 2012 Baraliuc Oleg a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 11 aprilie 2012 (f.d.50-52 vol.I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 31 ianuarie 2013 a admis apelul declarat de Baraliuc Oleg, a casat hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 11 aprilie 2012 și a restituit pricina la rejudecare în prima instanță (f.d.106-108 vol.I).

Prin încheierea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 februarie 2013 pricina civilă s-a strămutat pentru judecare la Judecătoria Botanica mun. Chișinău conform competenței jurisdicționale (f.d.125 vol.I).

La 17 mai 2013 avocatul Bologan Angela a depus în interesele lui Sanduleac Ilarion cerere de concretizare a pretențiilor solicitînd încasarea de la Baraliuc Oleg a datoriei în sumă de 9000 euro convertită în valută națională conform ratei oficiale de schimb la data executării hotărârii și cheltuielilor de judecată ocazionale în prezentul proces (f.d.138-140 vol.I).

La 12 iunie 2013 avocatul Bologan Angela a depus în interesele lui Sanduleac Ilarion cerere, prin care a solicitat antrenarea în proces în calitate de intervenienți accesorii întreprinderea individuală „Baraliuc Lidia” și Sanduleac Veronica.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 12 iunie 2013 s-a antrenat în proces de partea pârâtului în calitate de intervenient accesoriu întreprinderea individuală „Baraliuc Lidia” și de partea reclamantului, intervenientul accesoriu Sanduleac Veronica (f.d.159 vol.I).

La 14 iunie 2013 avocatul Bologan Angela a depus în interesele lui Sanduleac Ilarion cerere cu privire la repunerea în termenul de prescripție a acțiunii (f.d.166).

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 25 iunie 2013 s-a respins cererea lui Sanduleac Ilarion privind repunerea în termenul de prescripție și s-a respins ca tardivă acțiunea (f.d.191, 194-197 vol.I).

La 02 iulie 2013 avocatul Bologan Angela a depus în interesele lui Sanduleac Ilarion apel nemotivat, iar la 29 septembrie 2013 apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 25 iunie 2013 (f.d.193, 200-202 vol.I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 11 decembrie 2013 a admis apelul declarat de Sanduleac Ilarion și Sanduleac Veronica, a casat hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 25 iunie 2013 și a emis o nouă hotărâre, prin care a admis cererea și a repus acțiunea în termenul de prescripție.

A admis cererea de chemare în judecată și a încasat de la Baraliuc Oleg în beneficiul lui Sanduleac Ilarion Datoria în sumă de 9000 euro, în lei moldovenești conform ratei de schimb a Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, dobânda de întârziere în sumă de 120600 lei și taxa de stat achitată în mărime de 4050 lei.

A încasat de la Baraliuc Oleg în beneficiul statului taxa de stat pentru examinarea apelului în mărime de 5751 lei (f.d.231-236 vol.I).

La 26 octombrie 2016 Baraliuc Oleg a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii la rejudecare în ordine de apel.

În motivarea recursului Baraliuc Oleg a invocat că instanța de apel a examinat pricina în absența sa, fiindu-i încălcate drepturile prevăzute de art.56 Codul de procedură civilă, lipsit de posibilitatea de a se apăra.

Decizia Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013 i-a fost comunicată la 26 august 2016 prin intermediul Judecătoriei Botanica mun. Chișinău.

Instanța de apel nu a respectat principiul contradictorialității și egalității părților în proces.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate de Baraliuc Oleg în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, audiind raportul verbal al judecătorului raportor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit.b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 11 decembrie 2013 (f.d.231-230 vol.I).

La 27 ianuarie 2014 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 11 decembrie 2013 (f.d.237 vol.I).

La 29 iulie 2016 Baraliuc Oleg s-a adresat Judecătoriei Botanica cu cerere solicitând eliberarea deciziei instanței de apel (f.d.241 vol.I).

La 26 august 2016 Baraliuc Oleg a primit contra semnătură copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013 (f.d.241 vol.I).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art.10 alin.(1) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art.56 alin.(3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin.(1) Codul de procedură civilă prevede că părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Contrar acestor prevederi legale, Baraliuc Oleg nu a depus diligență necesară în vederea exercitării căii de atac în termen și a depus recursul abia la data de 26 octombrie 2016, peste 34 luni de la pronunțarea deciziei contestate.

Afirmațiile recurentului Baraliuc Oleg că instanța de apel a examinat pricina în absența sa, iar decizia din 11 decembrie 2013 i-a fost comunicată la 26 august 2016 prin intermediul Judecătoriei Botanica mun. Chișinău poartă caracter declarativ și nu pot fi reținute.

Prin recipisa anexată la materialele pricinii se confirmă că Baraliuc Oleg s-a semnat că cunoaște despre examinarea apelului fixat pentru 11 decembrie 2013, este pregătit pentru examinarea pricinii și i s-a comunicat dreptul de a face cunoștință cu partea motivată a deciziei judecătorești după 20 zile (f.d.227 vol.I).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 11 decembrie 2013, Baraliuc Oleg a fost prezent și a dat explicații pe marginea apelului declarat de Sanduleac Ilarion solicitând respingerea acestuia (f.d.228-230 vol.I).

În conformitate cu art.275 alin.(6) Codul de procedură civilă, participanții la proces și reprezentanții lor au dreptul să ia cunoștință de procesul-verbal al ședinței

de judecată și, în decursul a 5 zile de la data semnării acestuia, să prezinte în scris observații asupra lui, indicând inexactitățile și motivele pentru care îl consideră incomplet.

Baraliuc Oleg observații la procesul-verbal al ședinței de judecată nu a prezentat în modul prevăzut de art.275 alin.(6) Codul de procedură civilă și temeuri de a pune la îndoială plenitudinea și corectitudinea acestuia nu sunt.

Așadar, Baraliuc Oleg fiind prezent în ședința de judecată a instanței de apel din 11 decembrie 2013 și audiind dispozitivul deciziei pronunțate a avut termen suficient pentru a primi copia deciziei redactate.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Curtea Constituțională în decizia nr.56 din 06 septembrie 2016 a reținut că instituirea unor termene servește unei mai bune administrări a justiției, precum și necesității aplicării și respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale părților. Obligația părților de a-și exercita drepturile în termenele stabilite de lege dau conținut ordinii de drept și reprezintă expresia celerității și fermității în ceea ce privește procedura de executare a hotărârilor judecătorești.

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În hotărârile din 13 iunie 2006, 14 decembrie 2006, 15 ianuarie 2008, 31 ianuarie 2012 în cauzele Istrate, Melnic, Ceachir, Pîrnău și alții contra Moldovei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural,

instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamanților la un proces echitabil.

Prin urmare, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv va încălca principiul securității raporturilor juridice și va duce în mod inevitabil la o nouă condamnare a Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că Baraliuc Oleg a declarat recurs în afara termenului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art.431 alin.(2), art.433 b), art.425, art.440 Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Baraliuc Oleg se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Dumitru Mardari

Sveatoslav Moldovan